

פרשת תצוה פרשת זכור התש"ף
לעילוי נשמת שרה בת חיים ושושנה טובה ע"ה - י"ב אדר

adk1010@gmail.com

הרב ארי דוד קאהן

1. שמות פרק כה, א

ואתם הקרב אליה את-אחרון אחיה ואת-בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו-לי אחרון נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן:

2. בראשית פרק כה, כז-לד

(כז) ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם ישב אהלים: (כח) ויאתב יצחק את-עשו פיי-ציד בפיו ורבקה אהבת את-יעקב: (כט) ויגד יעקב ויבא עשו מן-השדה והוא עגף: (ל) ויאמר עשו אל-יעקב הלעיטני נא מן-האדם האדם הזה פי עגף אנכי על-כן קרא-שמו אדום: (לא) ויאמר יעקב מכרה כיום את-בכרתך לי: (לב) ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה-יגה לי בכרה: (לג) ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו וימכר את-בכרתו ליעקב: (לד) ויעקב נתן לעשו לחם ויגיד עדשים ויאכל וישת ויגם ויגף ויבז עשו את-הבכרה: ס

3. רש"י בראשית פרשת תולדות פרק כה פסוק לד

ויבז עשו - העיד הפתוב על רשעו שפנה עבודתו של מקום:

4. גור אריה בראשית פרשת תולדות פרק כה פסוק לד

העיד הפתוב וכו'. דבזיון זה הוא בלבו, ואם כן הכתוב מעיד ברוח הקודש על רשעתו:

5. בעל הטורים בראשית פרק כה פסוק לד

ויבז. ב'. ויבז עשו. ויבז בעיניו (אסתר ג א) גבי המן. דהיינו בווזה בן בווזה זה המן הרשע שיצא מעשו (אסתר רבה ז א').

6. אסתר פרק ג, ו

ויבז בעיניו לשלח יד במרדכי לבדו פיה-הגידו לו את-עם מרדכי ויבקש המן להשמיד את-כל-היהודים אשר בכל-מלכות אששורוש עם מרדכי:

7. חזקוני בראשית פרק כה

ויבז עשו את הבכרה עד שלא נבחר אהרן לכהונה היתה העבודה בבכורות אמר אותו רשע מה אני מלכלך ידי בקרבנות הה"ד כי דם שנאת ודם ירדפה, דם מילה ודם קרבנות.

8. במדבר רבה (וילנא) פרשת במדבר פרשה ד:ח

ומלפי צדק מלך שלם וגו', וכי פהנה לו נתנה והלוא לא נתנה פהנה אלא משעמד אהרן, מהו שהוא אומר פאן: והוא כהן, מפני שהיה מקריב פפהנים. מת שם ומסרה לאברהם, וכי אברהם היה בכור, אלא מפני שהיה צדיק ומסרה לו הבכורה והקריב, שנאמר (בראשית כב. יא): ויעלהו לעלה תחת בנו. מת אברהם ומסרה ליצחק, עמד יצחק ומסרה ליעקב, וכי יעקב בכור היה, אלא שאת מוצא שנטלה יעקב מן עשו בערמה, אמר לו (בראשית כה, לא): מכרה כיום את בכרתך לי, את סבור שמא על חנם אמר יעקב לעשו שהוא ימכר לו את הבכורה לאו, אלא שהיה יעקב מבקש להקריב ולא היה יכול מפני שלא היה בכור, אמר עשו מה אני מבקש מן הבכורה הזאת, שנאמר (בראשית כה, לב): הנה אנכי הולך למות וגו', באותה שעה נתנבא עליו יחזקאל ואמר לו (יחזקאל לה. ו): אם לא דם שנאת ודם ירדפה, וכי שונא היה עשו את הדם הרי פמה צדיקים הרי פמה חסידים הרי והוא אומר: אם לא דם שנאת ודם ירדפה, אלא אמר לו אם לא דם הקרבן שנאת, שהיה בכור והבכורות מקריבין, לפיכך ודם ירדפה. באותה שעה פיון שלקח יעקב את הבכורה התחיל מקריב, שנאמר (בראשית לה, א): ויאמר אלהים אל יעקב קום עלה בית אל וגו' ועשה שם מזבח וגו',

9. יחזקאל פרק לה, א-ז

(א) ויהי דבר-ה' אלי לאמר: (ב) בן-אדם שים פניו על-ההר שעיר והנבא עליו: (ג) ואמרת לו פה אמר אדוני ה' הנני אליך הר-שעיר ונטיתי ידלי עליך ונתתיך שממה ומשמה: (ד) עריה חרבה אשים

ואתה שממה תהנה וידעת פיי-אני ה': (ה) זעז היות לה איבת עולם ותגר את-בני-ישראל על-ידי-חבר בעת אידם בעת עזון קז: (ו) לכו סי-אני נאם אדני ה' פיי-לדם אעשה ודם ירדפה אם-לא גם שגאת ודם ירדפה: (ז) ונתת את-הר שעיר לשממה ושממה והכרתי ממנו עבר ושב:

10. דברים פרק כה, יז-יט

(יז) זכור את אשר-עשה לה עמלק בדרך בצאתכם ממצרים: (יח) אשר קרה בדרך ויזנב בך פל-הנחשלים אחריך ואתה ענה ויגע ולא ירא אלהים: (יט) והלה בהגים ה' אלהיהו לה מכל-אירי מסביב בארץ אשר ה'-אלהיה נתן לה נחלה לרשתה תמחה את-זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח: פ

11. חזקוני דברים פרק כה פסוק יח

ויזנב בך - רדף אחר אותם שהיו בזנב החיל.

12. אבן עזרא דברים פרק כה פסוק יח

ויזנב בך - כרת זנבך, והם הנחשלים אחריו, שלא היה בהם כח ללכת.

13. רש"י דברים פרשת כי תצא פרק כה פסוק יח

ויזנב בך - מפת זנב, חותם מילות וזורק פלפי מעלה (תנחומא):

14. תלמוד בבלי בבא בתרא דף כא.

רב דימי מנהרדעא אמר: מותבינו דדיק ולא גריס, שבשפתא כיון דעל - על דכתיב: (מלכים א' י"א) כי ששת קדשים ישב שם יואב וכל ישראל עד הכרית כל זכר באדום, כי אתא לקמיה דדוד, אמר ליה: בבא בתרא ד' כא: מאי טעמא עבדת הכי? אמר ליה, דכתיב: תמחה את זכר עמלק. אמר ליה: והא אנו זכר קרינו א"ל: אנה זכר אקריון. אזל שילה לרביה, אמר ליה: היאך אקריתו? אמר ליה: זכר. שקל ספסירא למיקטליה, אמר ליה: אמאי? א"ל, דכתיב: (ירמיהו מ"ח) ארוור עשה מלאכת ה' רמיה. א"ל: שבקיה להווא גברא דליקום בארוור א"ל, פתיב: (ירמיהו מ"ח) וארוור מנע חרבו מדם איפא דאמרי: קטליה, ואיפא דאמרי: לא קטליה.

15. מדרש תנחומא (ורשא) פרשת כי תצא (י)

ויזנב בך, הפה אותן מפת זנב. ואתיא פי הא דאמר רבי חיינא בר שיקלא, מה היו בית עמלק עושין. חותכין מילותיהן של ישראל וזורקין פלפי מעלה ואומרינו, בזה בחרת, הני לה מה שבחרת. לפי שלא היו ישראל יודעין מה טיבה של זמורה, עד שבא עמלק ולמד להם, שנאמר: והנם שלחים את הזמורה אל אפם (יחזקאל ח, יז). וממי למדה. מעשו זקנו, שנאמר: ויאמר הכי קרא שמו יעקב (בראשית כו, יז), חכה בגרונו והוציא את הזמורה. כל הנחשלים אחריה, רבי יהודה ורבי נחמיה ורבנן. רבי יהודה אומר, אמרו, אם זכור הוא על מעשינו, נעבדנו. ואם לאו, נמרד בו. ורבי נחמיה אומר, אם מספיק לנו מזונותינו כמלך שהוא שרוי במדינה ואין המדינה חסר כלום, נעבדנו. ואם לאו, נמרד בו. ורבנן אמרי, מסיחין אנו בלבבנו, אם הוא יודע מה אנו מסיחין בלבבנו, נעבדנו. ואם לאו, נמרד בו. רבי ברכיה בשם רבי לוי אמר, בלבם היו מסיחין, והקדוש ברוך הוא נותן להם שאלתם. מה טעם. וינסו אל בלבכם לשאל אכל לנפשים (תהלים עח, יח). ומה פתיב שם. ויאכלו וישבעו מאד וגו' (שם פסוק כט). דבר אחר, כל הנחשלים אחריה. רבי יהודה ורבי נחמיה ורבנן. רבי יהודה אומר, כל מי שהיה נכונה, היה נשול. ורבי נחמיה אומר, כל מי שהיה הענו פולטו, היה נשול. ורבנן אמרי, שבט דן שפלטו הענו, היו פלם עובדי עבודה זרה, שנאמר: ואתה ענה ויגע ולא ירא אלהים. ענה, בצמא. ויגע, בדרך. ולא ירא אלהים, רבי פנחס בשם רבי שמואל בר נחמן אומר, מסרת אגדה היא, בינד בניה של רחל עשו נופל, שנאמר: אם לא יסחבום צעירי הצאן (ירמיה מט, כ). ולמה קורא אותם צעירי הצאן. לפי שהן קטניהם של שבטים. ולכה אמר משה ליהושע, בחר לנו אנשים (שמות יז, ט). מפני שהוא משבט יוסף, שנאמר בו: את האלהים אני ירא (בראשית מב, יח). ובעשו פתיב: ולא ירא אלהים. זה פתוב בו נער, וזה פתוב בו קטן. זה פתוב בו נער, שנאמר: והוא נער את בני בלהה (שם לו, ב). וזה פתוב בו קטן, שנאמר: הנה קטן נתתיך בגוים (עובדיה א, ב). זה גדל בין שני צדיקים ולא למד ממעשיהם, וזה גדל בין שני רשעים ולא למד ממעשיהם. זה קבל בכורה ממעשיו הטובים, וזה אבד בכורתו ממעשיו הרעים. זה כלכל את אחיו, וזה בקש להרג את אחיו. זה גדר עצמו מן הערוה ומשפיכות

דמים, וְזֶה טַנֵּף עֲצָמוֹ בְּעֶרְוָה וּבְשִׁפְכוֹת דָּמִים. זֶה הוֹדָה בַּתְּחִיַּת הַמַּתִּים, שְׁנֵאָמַר: וְאֱלֹהִים פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם (בראשית, נ:כד). וְזֶה כִּפָּר בַּתְּחִיַּת הַמַּתִּים, שְׁנֵאָמַר: הִנֵּה אֲנִכִּי הוֹלֵךְ לְמוֹת (שם כה, לב). זֶה נִתַּן נִפְשׁוֹ עַל כְּבוֹד אָמוֹ, שְׁנֵאָמַר: וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרָחֵל וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ (שם לג, ז). וְזֶה בִקֵּשׁ לְהַרְגֵּ אֶת אָמוֹ, שְׁנֵאָמַר: וְשַׁחַת רַחֲמָיו (עמוס א, יא). לָכֵן יִפֹּל זֶה בְּיַד זֶה. וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, עוֹמְדִים כָּל שָׂרֵי הַשְּׂבָטִים לְהַזְדוּג עִם שָׂרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ וְאִינוֹ נוֹפֵל בְּיָדָם, לְפִי שֶׁלְכָל אֶחָד וְאֶחָד מְסַלְקוֹ בַּתְּשׁוּבָה. לְרֵאוּבֵן אוֹמַר, אַתָּה נִחַשְׁדָּת עַל פִּילֶגֶשׁ אֲבִיךָ. וּלְשִׁמְעוֹן וּלְלוֹוִי, אַף אַתָּם הִרְגַתֶּם אֶת שְׂכָמְךָ. לְשָׂאֵר הַשְּׂבָטִים, אַתָּם מְכַרְתֶּם אֶת אֲחֵיכֶם וּבִקְשַׁתֶּם לְהַרְגוֹ. לִיהוּדָה, אַף אַתָּה נִחַשְׁדָּת עַל תְּמָר בַּלְתֶּךָ. וּלְבִנְיָמִין אָמַר, אַתָּה נִחַשְׁדָּת עַל פִּילֶגֶשׁ בַּגְּבֵעָה. כִּיּוֹן שֶׁשָׂרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ בָּא וּמַזְדוּג לוֹ, מִיָּד נוֹפֵל לְפָנָיו, שְׂאִין לוֹ תְּשׁוּבָה לְהַשִּׁיבוֹ, הִדָּא הוּא דְכָתִיב: וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּהּ וּבֵית עֲשָׂו לְקֵשׁ (עובדיה א, ח).

16. עובדיה פרק א, יח

וְהָיָה בֵּית-יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּהּ וּבֵית עֲשָׂו לְקֵשׁ וְדָלְקוּ בָהֶם וְאָכְלוּם וְלֹא-יִהְיֶה שְׂרִיד לְבֵית עֲשָׂו כִּי ה' דָּבָר:

17. שמות פרק יז, ז-טז

(ז) וַיִּקְרָא שָׁם הַמְּלֹחַם מִטָּה וּמְרִיבָה עַל-רִיבוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נִסְתָּם אֶת-ה' לֵאמֹר הַיֵּשׁ ה' בְּקַרְבָּנוֹ אִם-יֵאָמֵן: פ (ח) וַיֵּבֵא עֲמֶלֶק וַיִּלְחָם עִם-יִשְׂרָאֵל בְּרַפְיָדָם: (ט) וַיֵּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-יְהוָה שְׁלַח בְּחַר-לָנוּ אַנְשִׁים וְצֵא הַלָּחֶם בַּעֲמֶלֶק מִחֹר אֲנִכִּי נִצֵּב עַל-רֹאשׁ הַגְּבֻעָה וּמַטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי: (י) וַיַּעַשׂ יְהוָה כַּאֲשֶׁר אָמַר-לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֶם בַּעֲמֶלֶק וּמֹשֶׁה אֶהְרֶן וְחֹזֵר עָלוֹ רֹאשׁ הַגְּבֻעָה: (יא) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדָו וְגִבֹר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר נִיטַח יָדָו וְגִבֹר עֲמֶלֶק: (יב) וַיִּדְּעֵי מֹשֶׁה כְּבָדִים וַיִּקְחוּ-אֲבָן וַיַּעֲשִׂימוּ תַחְתָּיו וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ וְאֶהְרֶן וְחֹזֵר תְּמַכּוּ בְיָדָיו מִזָּה אֶחָד וּמִזָּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה עַד-כֹּא הִשְׁמַשׁ: (יג) וַיַּחַלֵּשׁ יְהוָה אֶת-עֲמֶלֶק וְאֶת-עַמּוֹ לְפִי-חַרְבּוֹ: פ (יד) וַיֵּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה כָּתֹב זֹאת זָכָרוֹן בְּסֵפֶר וְשִׂים בְּאָזְנֵי יְהוָה כִּי-מָחָה אֲמַחֶה אֶת-יְזַכְרֶךָ עֲמֶלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם: (טו) וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' נָסִי: (טז) וַיֵּאמֶר כִּי-יָד עַל-יָדָם יְהוָה מִלְחָמָה לְה' בַּעֲמֶלֶק מִדָּר: פ

18. בכור שור במדבר פרק כ:ח

קח את המטה. להכות בסלע, לפי הנראה לי זהו מעשה שבויהי בשלח דכתיב ביה "והכית בצור ויצאו"², ... ותדע שאחד הוא זה המעשה ואותו, ... אלמא דמעשה אחד הוא. ...

19. דרשות ר"י אבן שועיב פרשת ואלה תולדות יצחק

ועוד במדרש רבי שמעון בן יוחאי כיון שראהו אביו אדום לא רצה למולו עד שיבלע בו דמו, כהניא דרבי נתן כיון שהמתין ב' וג' שנים וראה שלא נבלע אמר, כך היא ברייתו, וכיון שלא מלתי אותו לשמונה ימים אמתין עד שיהיה בן י"ג שנים כישמעאל, כיון שהגיע לשלש עשרה [שנה] מיחה במילה ולא רצה, והיינו דכתיב אם לא דם שנאת ודם ירדפך, וזה הוא שאמרו עשו משוך בערלתו היה,

20. מלבי"ם דברים פרק כה (יז) קסו

זכור את אשר עשה לך עמלק, הזכירה שאמר בכאן אם מתקשר למה שאמר והיה בהניח וגו', היה לומר כאשר יניח וגו' כמ"ש כי אם זכרתני כאשר ייטב לך, ובהכרח שזכרון עמלק הוא זכרון תמיד, והזכירה בשתי הוראות, זכירה בלב, וזכירה בפה, ושניהם במקרא אחד (בראשית מ' י"ז) כי אם זכרתני כאשר ייטב לך וגו' זכירה בלב, והזכרתני אל פרעה זכירה בפה, ובכאן אם על הזכירה בלב הרי הוא אומר לא תשכח, ולא יתכן כבכ"מ שזכור הוא עשה ולא תשכח הוא ל"ת שאם זכר קיים העשה ואם שכח עובר בלאו, מפני ששכחה באה מעצמה ואיך יהיה עובר ע"ז בלאו, ואם שצוה שכ"כ יהיה בזכרונו עד שלא יבא לשכחה א"כ הוא עשה לזכור בפה תמיד מעשה עמלק וז"ש בספרי יכול בלב כו': בדרך נעתיק בכאן מ"ש בהתוה"מ פ' בשלח וז"ל שם, כבר בארתי בפסוק (שמואל א' טו) שמלחמת עמלק לא היה לו שום סבה מהסבות שבעבורה ילחמו עם בעם ממלכה בממלכה, שכל עורכי מלחמות יהיה לאחד מחמש סבות וכולם לא היו פה, א) שילחם על ארץ לכבשהו להרחיב את גבולו וזה היה בדרך כי לא היו אז בארץ נושבת, ב) אם יקרב אל גבול ארצו שהוא ירא פן יירש את ארצו במלחמת סיחון ועוג. וזה היה בצאתכם ממצרים, ג) אם עשו עמו מלחמה והתגרו בו, אבל הוא קרך בדרך דרך

מקרה ולא היה שום ריב ביניכם. ד) להראות כחו וגבורתו. ואז ילחם פנים אל פנים, והוא ויזנב בך כל הנחשלים אחריו ואתה עיף ויגע. ה) בעבור הדת שחושב שימצא חן בעיני אלהיו אם יכחיד עם הבלתי מאמינים בו. אבל הוא ולא ירא אלהים. ורק הסבה העצמית למלחמה זו היתה א) הכפירה באלהים באשר אז שמעו עמים ירגזון וכל העמים האמינו בנפלאותיו אשר עשה בים ובמצרים, והוא הקשיח לבו מיראת ה' ויאמר לא הוא ורצה להראות לכל יושבי תבל שאין ביכולת ה' להושיעם מידו ושכל הנסים הם מעשה להט וחכמת משה ולכן לא עמד בפניו באשר הוא אצטגנין גדול ובקי בכשפים. ולפ"ז היה עקר מלחמתו נגד ה' ב) נטר איבה על ישראל מצד אבותיו ומשטמת עשו שמורה לנצח לזרע יעקב. וע"כ והיה בהניח וגו' עכ"ל שם. ויש להתבונן סמיכות ענין עמלק לענין מדות ומשקלות שמקושר לכי ינצו וכי ינצו לפרשת היבום שנאמר בו והיה הבכור ואחר ענין עמלק פ' בכורים, ורש"י ז"ל ע"פ הפסיקתא כ' אם שקרת במדות ומשקלות הוי דואג מגרוי האויב שנאמר מאזני מרמה תועבת ה' וכתוב בתריה בא זדון ויבא קלון עכ"ל. וצריך להסביר הדבר. ובסדר בשלח נאמר היש ה' בקרבנו אם אין ויבא עמלק ובין ויבא עמלק ובין אם אין יש פרשה פתוחה. ופלא לסיים פרשה באם אין. וכן יש להתבונן מה שכ' רש"י מכת זנב חותך מילות וזורק כלפי מעלה. וגם שאמר ויבא עמלק וילחם עם ישראל למה הזכיר ביאת עמלק אם לא שבא בטענה ואח"כ וילחם, ואף שיש דרשות בספרי עכ"ז נכון לומר דבר המתקבל וזהו, כי עמלק היה בן אליפז בכור עשו [ואף שהיו כמה דורות אח"כ עכ"ז נקרא על שמו] וכשיצאו ממצרים על דעת לבא תיכף לא"י (אם לא עשו העגל ולא שלחו מרגלים) וא"י נתן הש"י לאברהם ובאה בירושה ליצחק ועשו היה בכור יצחק ואליפז בכור עשו ובא בטענת ירושה לו ולכל בני אליפז. .... ומוכן שכשהיה העבודה בבכורים שהיו צריכים להתנהג בקדושה וכ"ש שלא יחללו העקרים, ובזה יובן מ"ש יעקב לעשו שימכור לו את בכורתו שיש להתפלא איך הסית לעשו לבזות את העבודה וגם מה תועיל המכירה, ואם מפני כי אחר שמכר את הבכורה ה"ה מבזה את העבודה ונפסל מלעבוד ותחזור ליעקב. אבל עוד יגדל הקושיא על ההסתה. ויובן הענין ע"פ מ"ש חז"ל עשו משוך בערלתו היה והפר ברית אברהם והיה פסול לעבודה וכן כל זרעו אחריו עזבו את מצות המילה. לא כבני ישראל שמקיימים עד היום מצות מילה. ויצחק לא ידע מזה והיה נותן לו להקריב קרבנות. ויעקב חש על חלול קדשים ואעפ"כ לא רצה לספר לאביו ולכן קנה ממנו את הבכורה בכדי שעשו בעצמו לא ירצה להקריב. ולכן כאשר שמע יצחק מעשו שמכר בכורתו ליעקב וא"כ בזה את העבודה אמר גם ברוך יהיה שהצילו מעון חלול הקדשים, ועשו הפר ברית ובזה את העבודה מפני שכפר במציאות ה' ובהשגחתו ובעוה"ב וזה שאמר שהולך למות מפני ששמע מיעקב שאמר שהולך לחיים, שעולם הגשמי אינו חיים שיעקב היה איש תם יושב אהלים, וכמ"ש אדם כי ימות באהל, מפני שצריך לזכך החומר ולא יקרא חיים רק שהוא הולך אל החיים, כמ"ש כי הולך האדם אל בית עולמו ועשו היה איש שדה. ובחר בתענוגי הגוף ובעוה"ז וזאת תחשב לו לחיים. ונמצא שנפסל מהבכורה ע"י שהפר ברית. ועמלק הלך ג"כ בשיטת עשו וכפר במציאות ה' ובהשגחתו. ובראותו שנתנצח מטענת הבכורה לחם על ישראל אבל לא שלט רק באלה אשר כפרו בהשגחה ואמרו (ה'יש ה' בקרבנו) אפ"י, ואחרי שנתנצח בטענת המילה שהפר מצד כפירת ההשגחה וראה אותם שגבר עליהם כפרו כמותו ואעפ"כ היו נמולים. ובאה המליצה שהיה חותך המילות וזורק כלפי מעלה שבא בטענה נצחת על האנשים שגבר בהם שאם אתם כופרים בהשגחתו למה מלתם עצמכם. וידוע מ"ש רז"ל שהגנב כופר בהשגחה. שירא מבנ"א ואינו ירא מה'. וגם במדות ומשקלות באופן שיסתר מבנ"א ולא ירא מהשם ג"כ כופר בהשגחה, לזה הסמך פ' עמלק לענין המדות שע"י הכפירה בא עמלק וכשהיו ישראל מתנהגים ע"פ השגחה הנסיית כאשר נסתפקו בהשגחה מיד ויבא עמלק, אבל כשהנהגת ישראל הוא בהסתר פנים. הוא באופן הזה. כי ידוע שכל פתחון פה שיש לשונאי ישראל לרדוף אותם רק על שיש בהם אנשים שעוסקים בתרמית בענין המדות והמשקלות שע"י כופרים בהשגחה וע"ז נאמר מאזני מרמה וגו' בא זדון ויבא קלון. ונרמז שענין ביאת עמלק היה בטענת הבכורה במה שבא בין פ' היבום לפ' הבכורים שהוא ענין בכורה: